

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S TP A N O R A M A

periode 1 oktober 1971 - 1 april 1972

Algemene en KabinetsaangelegenhedenStaten-Generaal en Vaste Kamercommissie

In de Staten-Generaal kwamen geen voor de Dienst direct van belang zijnde onderwerpen in behandeling.
Er vonden drie bijeenkomsten van de Vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten met de Minister plaats, waarvan één in het gebouw van de BVD.
De vergadering van 26 oktober 1971 werd gehouden naar aanleiding van de uitwijzing door de Britse regering van 105 diplomatieke medewerkers van de Sowjet-ambassade en Handelsmissie te Londen.

Vervolgens werden door H.BVD inlichtingen verstrekt over de KGB-activiteiten in ons land.

De op 11 november 1971 gehouden vergadering diende o.m. ter kennismaking van de nieuwe leden van de Commissie met de Dienst. De Minister verstrekte de eerder door hem toegezegde informatie over de bijzondere lasten voor het af luisteren en opnemen van telefoon- en andere gesprekken. Om deze reden werd de bijeenkomst in het gebouw van de BVD gehouden. H.BVD gaf een uiteenzetting omtrent de organisatie en de taken van de verschillende afdelingen.

In de vergadering van 9 februari 1972 gaf H.BVD een uiteenzetting omtrent de bemoeienis van de Dienst met de kwestie van de sabotageacties tegen installaties van de Gasunie in Ravenstein en Ommen.

Een vanwege de Vaste Commissie in behandeling gegeven verzoekschrift werd afgedaan.
Van advies werd gediend voor de beantwoording van aan de regering gestelde vragen van de Tweede Kamer-leden Pors: betreffende sabotagegedaden van de Rode Jeugd Eindhoven; Walburg en Van Dam: naar aanleiding van wapentransporten via Nederlands grondgebied; Wiebenga: betreffende de wijze van verkrijgen van inlichtingen door de Eindhovense politie en Geurtsen: omtrent de sabotagegedaden tegen de installaties van de Gasunie.

Procureurs-Generaal

Het Hoofd van de Dienst woonde één bijeenkomst van de Procureurs-Generaal, zoals gebruikelijk onder voorzitterschap van de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Justitie gehouden, bij.

Tijdens de bijeenkomst gaf hij het periodieke overzicht betreffende de extremistische groeperingen. Behalve aan deze bijeenkomst nam hij deel aan besprekingen over de te nemen actie in het geval dat gijzelaars worden vastgehouden.

AMvB betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Deelgenomen werd aan een vergadering van de Commissie , waarin het concept AMvB betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten werd gewijzigd n.a.v. het standpunt van de betrokken Ministers, dat de Inlichtingendienst Buitenland van het Ministerie van Defensie zal worden teruggebracht naar dat van Algemene Zaken.

De Commissie zal zorgdragen voor de opstelling van een gewijzigde toelichting bij de AMvB, nadat de Minister-President en de andere betrokken Ministers de Vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten hebben geïnformeerd omtrent de beslissing t.a.v. de IDB. Dit zal begin juni geschieden.

Public Relations

Medewerking werd verleend aan een artikel "spionnen voor Ulbricht", opgenomen in het weekblad "Nieuwe Revu" van 15 januari 1972. Dit blad is een uitgave van de Geïllustreerde Pers N.V.. E.e.a. vloede voort uit een verzoek om informatie van de redacteur , die vernomen had omtrent een relatie van een in Venlo wonende Nederlander met de Oostduitse Inlichtingendienst. Deze Nederlander, die gehuwd is met een Oostduitse vrouw, was tijdens een bezoek aan de DDR met het Ministerium für Staatssicherheit in contact gekomen. Het geval was bij de BVD bekend.

Juridische zaken

De voornaamste notities door de Juridisch Adviseur gedurende de verslagperiode opgesteld, betroffen:

- de Franse wetgeving m.b.t. de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en die ter bescherming van de overbrenging van berichten,
- het euvel der schijnhuwelijken van Oosteuropese vrouwen met Nederlanders ter verkrijging van de Nederlandse nationaliteit,
- de mogelijkheid van strafrechtelijk optreden tegen opvarenden van de MEBO II in de territoriale zee (quod non), zulks ten verzoeken van de Minister-President en de Minister van Binnenlandse Zaken,

- 3 -

- het ontwerp van wet inzake de instelling van het ambt van Commissaris van Onderzoek,
- de doorvoer van vuurwapenen via Schiphol,
- de beveiliging der Europese Gemeenschappen.

Benelux-samenwerking

De Bijzondere Commissie voor het Personenverkeer vergaderde in de verslagperiode tweemaal, de subcommissie ad hoc zevenmaal.

Aan deze vergaderingen werd deelgenomen door de Juridisch Adviseur van de Dienst.

Van de behandelde onderwerpen die de taak van de Dienst raken kunnen worden genoemd:

- joint ventures met Oosteuropese staatsondernemingen in de Benelux,
- moeilijkheden veroorzaakt door nieuwe Lybische paspoorten (uitsluitend in het Arabisch gesteld),
- de beperkingen op te leggen aan het reizen door Chinese diplomaten in het Beneluxgebied,
- de illegale immigratie van Chinezen,
- het beleid m.b.t. het sluiten van visumafschaffingsovereenkomsten,
- het reizen van vluchtelingen - op hun vluchtelingenpaspoort! - naar hun land van herkomst,
- het toezicht op de naleving door de USSR van de bepalingen geldend voor het vrachtvervoer met auto's tussen Nederland en de Sowjet-Unie,
- de moeilijkheden veroorzaakt door de aanwezigheid van niet-EG-vreemdelingen in het Beneluxgebied.
(Aan deze moeilijkheden en aan pogingen tot oplossing daarvan zal op 26 mei a.s. te Luxemburg een bijeenkomst worden gewijd van de Ministeriële werkgroep).

De subcommissie voor de samenwerking tussen de Veiligheidsdiensten kwam tweemaal (informeel) bijeen. De voorzitter van de Europese Commissie heeft zijn goedkeuring gegeven aan afspraken, betreffende een nauwere samenwerking op beveiligingsgebied, die na langdurig overleg door de Hoofden van de Veiligheidsdiensten werden gemaakt met het Hoofd van het beveiligingsbureau van de Europese Gemeenschappen in Brussel.

De relatie tot buitenlandse diensten

In het kader van de nauwere samenwerking tussen de Europese diensten op het terrein van het terrorisme vond de halfjaarlijkse vergadering plaats van deze diensten over het onderwerp "violence et terrorisme". Het Hoofd van de Dienst bracht, vergezeld van een medewerker van KEB, het verzoek van de Zweedse en Deense veiligheidsdiensten over tot deelneming aan deze vergaderingen.

- 4 -

Hierop werd negatief beslist. Men was van mening, dat deelneming van deze diensten de groep te groot zou maken en meende, dat de reeds bestaande samenwerking op bilaterale basis voorlopig voldoende was. H.BVD heeft dit standpunt aan genoemde diensten overgebracht.

H.BVD bracht, vergezeld van een medewerker van de Afdeling C, een bezoek aan de Engelse veiligheidsdienst MI5, met het doel nadere bijzonderheden te vernemen over het door de Engelse regering tot personae non gratae verklaren van 105 in Londen werkzame diplomaten.

Een tweede groep van vijf medewerkers van de Dienst volgde op uitnodiging van de Inlichtingendienst van de Verenigde Staten, CIA, een drieweekse cursus in Washington.

Op verzoek van het Hoofd van de Noorse veiligheidsdienst bracht één van diens medewerkers een tweeweekse studieperiode bij de Dienst door.

De vertegenwoordiger van de Australian Security and Intelligence Organisation werd door een andere medewerker van die dienst vervangen.

AFDELING B

1-10-71 4/ 1-4-72

Verhouding CPN tot de CPSU

Het sinds het begin van de verslechtering dezer verhouding door de Russen in acht genomen stilzwijgen, werd in januari j.l. verbroken door een publicatie in een Russisch historisch tijdschrift. De schrijvers van dit artikel kwamen daarin tot scherp geformuleerde aanvallen op Paul de Groot en daarmee zijdelings ook op de CPN-leiding in het algemeen. Vooral het feit dat de gewone CPN-leden werden opgewekt zich van dit beleid te distanciëren, was voor de CPN-partijleiding aanleiding tot de publicatie van een eveneens scherp gesteld antwoord. Deze tegenaanval richtte zich met name tegen de schrijvers en minder openlijk ook tegen de leiding van de CPSU.

In een recent gepubliceerd verslag van het partijbestuur t.b.v. het eind mei a.s. te houden 24e CPN-congres werd nogmaals de schuld van de wanverhouding tussen de beide partijen en tevens van de malaise in de internationaal communistische beweging, gelegd op de leiding van de CPSU, met haar revisionistische en op eigen nationaal belang gericht beleid.

Contacten van de CPN met andere communistische partijen

In haar streven uit het destijds zelf gekozen isolement te geraken, heeft de CPN-leiding contact gezocht met enkele zusterpartijen. Zo bezocht een vrij "zware" delegatie van de Noord Koreaanse Arbeiders Partij op uitnodiging van de CPN ons land en had gedurende haar verblijf van 30 november tot 7 december 1971 enige malen een gesprek met de CPN-leiding.

Na een eerste contact met de Spaanse communistische partij PCE in maart vorig jaar toen een delegatie van deze partij ons land bezocht, vond eind maart 1972 een tegenbezoek van enige CPN-topfunctionarissen aan de PCE plaats te Parijs.

Bij de hier te lande op 25 maart en 30 april jl. gehouden demonstraties tegen het Franco bewind is er inderdaad sprake van een zeker samenspel tussen de CPN en de PCE, waarbij evenwel tevens verschillen van inzicht duidelijk werden.

Activiteit van de vriendschapsvereniging "Nederland-USSR"

De bemoeienissen van Russische zijde met deze vereniging en de inzet van "NU" t.b.v. de Sowjet-zaak, nemen steeds duidelijker vormen aan. De door "NU" in oktober 1971 te Amsterdam georganiseerde manifestatie "Sowjettijdgenoten - de USSR vandaag" trok vrij veel belangstellenden.

De Europese Veiligheids Conferentie

Voornamelijk vanwege de slechte verhouding tussen de CPN en de CPSU loopt in ons land de propaganda voor deze door de Russen begeerde conferentie stroef. Enkele dissidente pro-Russische communisten pogen belangstelling voor deze zaak te wekken.

De communistische "eenheids-politiek"

Van de schrapping van het "communisten-artikel" uit de statuten van het NVV (nov.1971) werd door de CPN met veel voldoening kennisgenomen. Men zag hierin een stimulans voor de eenheid tussen socialisten en communisten. Het besluit van het NVV opent, zo meent de CPN, de mogelijkheid van een massale intrede van CPN'ers in het NVV. De leden en het kader van het NVV ziet de CPN als een nieuw en belangrijk recruiteringsveld voor de ledenwerving van de partij.

Aan de grote metaalstaking (jan./febr.jl.) heeft de CPN alle medewerking verleend. Achteraf claimt zij in verschillende bedrijven het initiatief tot deze actie te hebben genomen. De partij beroemt zich er op te hebben bewerkstelligd dat de aanvankelijk beoogde "prik-acties" direct werden afgevoerd.

Het ANJV en de Vietnam-acties

Het ANJV is er in samenwerking met enkele gelijkgestemde figuren van de ASVA in geslaagd een zeer groot aantal jongeren- en studentenorganisaties te verenigen in een actie tegen het optreden van Amerika in Zuid-Oost Azië en tegen het regime van Zuid-Vietnam. Voorlopig zal deze actie uitmonden in een tweedaagse manifestatie in Amsterdam op 29 en 30 april a.s..

Acties tegen huurverhoging en huurharmonisatie

In verschillende plaatsen en met name in Amsterdam heeft de CPN zich krachtig ingezet bij huuracties. De hierbij tot stand gekomen samenwerking met andersdenkenden ziet de partijleiding als een nieuw succes in haar "eenheids-politiek".

Het Groninger Volkscongres

Reeds vanaf augustus vorig jaar is de CPN bezig geweest het op 15-4-1972 te Groningen gehouden "Volkscongres" voor te bereiden. Dit geschiedde voornamelijk via de eerder en bij andere gelegenheden gevormde onder sterke communistische invloed staande actiecomité's in deze provincie. Men is er inderdaad in geslaagd ook buiten de kring van de partij aandacht en een beperkte medewerking voor dit congres te verkrijgen.

Acties aan universiteiten en hogescholen

De onrust onder de studenten over de uitvoering van herstructureringsmaatregelen in de universitaire sector van het onderwijs en over de door de regering voorgencmen verdere maatregelen is blijven voortduren. Sinds de grote demonstraties van september en november vorig jaar hebben de acties zich vooral toegespitst op de aangekondigde verhoging van het collegegeld tot f 1000,- per jaar. In de organisatie van het protest speelt uiteraard het Landelijk Overleg van Grondraadsbesturen (LOG) - in de zomer van 1971 opgericht in het kader van een landelijke campagne tegen "de rechtse bezuinigingspolitiek en de daarmee samenhangende kapitalistische sanering van de wetenschappelijke opleiding" - een belangrijke rol. Echter ook de ASVA blijkt onder de studentenvertegenwoordigingen een positie in te nemen die van groter dan Amsterdams belang is. Op 23 maart is door de ASVA en de studentenraad van de VU gezamenlijk een demonstratie gehouden te Amsterdam, waaraan 4000 studenten deelnamen. Het ligt in de bedoeling van de studenten er naar toe te werken een massale demonstratie in Den Haag te houden wanneer het wetsontwerp met betrekking tot de collegegeldverhoging in de Tweede Kamer behandeld zal worden. Dit moet dan het hoogtepunt van de daartegen gevoerde acties worden.

Rode Jeugd

Tegen eind 1971 is er een breuk ontstaan in de Rode Jeugd toen de Amsterdamse afdeling, ontevreden over de "terroristische lijn" zoals die met name ontwikkeld was door de afdeling Eindhoven, een zogenaamd landelijk congres uitschreef waarop ze zich constitueerde tot "Rode Jeugd (Marxistisch-Leninistisch)".

De Amsterdammers menen dat politiek contact gelegd moet worden met de massa en dat politieke terreurdaden dit bemoeilijken.

De afdeling Eindhoven heeft overigens in de afgelopen maanden niets spectaculairs meer ondernomen. Wel hebben personen die zich uitgaven voor "De Rode Jeugd" zich gemeld als dader van de aanslagen op de Gasunie en vele malen werden door "vertegenwoordigers van de Rode Jeugd" bedrijven opgebeld met valse bommeldingen. Uit deze gevallen blijkt dat andere onruststokers en soms grappenmakers zich van de naam "Rode Jeugd" bedienen, veronderstellend aldus eerder serieus te worden genomen.

Bomaanslagen

Sinds het najaar van 1971 zijn in ons land de volgende bomaanslagen gepleegd:

In oktober 1971 een mislukte brandbomaanslag op het Italiaanse consulaat te Amsterdam en een brandbomaanslag op het kantoor van de BEA te Amsterdam.

In november 1971 een bomaanslag op het gebouw van de Lloyd's Bank te Amsterdam.

In februari 1972 een bomaanslag op het Evoluon en zware bomaanslagen op de installaties van de Nederlandse Gasunie te Ommen en Ravenstein.

In april 1972 ontploffing van een bom in een postzak te Rotterdam (Deze zaak is inmiddels opgehelderd en bleek geen politieke achtergrond te hebben).

Voorts bomaanslagen met beperkte uitwerking tegen Philipsvestigingen in Rotterdam, Hilversum en Baarn en een brandbom, door tijdige ontdekking niet afgegaan, in het Amerikaanse consulaat te Rotterdam.

In al deze gevallen is aan het politie-onderzoek naar de daders ondersteuning gegeven door het ter beschikking stellen van informaties.

Sabotage tegen de Gasunie

Vooraf de sabotage gepleegd tegen de installaties van de Gasunie in februari 1972, heeft veel inspanning van de Dienst gevraagd. Een hoofdamtenaar werd aangewezen om de verbinding met het ingestelde rechteam te onderhouden. Ondanks het vele werk dat de Gasunie-sabotage met zich bracht, werd deze tot op heden niet opgehelderd.

Er dient ernstig rekening mee te worden gehouden dat de daders ervan Arabische terroristen zijn. Van belang is hierbij dat de verantwoordelijkheid voor de sabotage geclaimd is door de Palestijnse sabotagegroep "Black September". Deze groep ontstond uit verschillende Palestijnse verzetsgroepen naar aanleiding van het bloedige optreden daartegen van Koning Hoessein van Jordanië.

Bond voor Dienstplichtigen

De Bond voor Dienstplichtigen vraagt nog steeds veel aandacht. Hoewel deze, op ondermijning van de krijgsmacht gericht, organisatie nog steeds niet meer dan 600 à 700 leden telt (waarvan slechts een deel zich in werkelijke dienst bevindt), is ze volhardend in haar pogingen - nog steeds via de VVDM - onrust te verwekken onder de dienstplichtigen. Recentelijk is de interne organisatie van de Bond versterkt door de instelling van een Politiek Comité, waarin naast het Algemeen Secretariaat ook de vier regio's van de Bond vertegenwoordigd zijn. Men hoopt aldus de activiteiten efficiënter te kunnen coördineren en een meer consequent politiek beleid te kunnen ontwikkelen.

AFDELING CSowjet-Unie

De medewerkers van de Sowjetrussische inlichtingendiensten zetten hun werkzaamheden in Nederland op de gebruikelijke wijze voort. Het overlopen in Engeland en België van functionarissen van de Sowjetrussische inlichtingendiensten, die onder diplomatiek cover werkzaam waren, en de daarop gevolgde maatregelen van de Britse respectievelijk de Belgische Regering veroorzaakten - voorzover waarneembaar - weinig opschudding onder hun collega's hier te lande. Wel is het mogelijk dat het onverwachte plotselinge vertrek van een medewerker - geïdentificeerd inlichtingenofficier - van de Russische Handelsmissie te Amsterdam, verband houdt met het overlopen van de inlichtingenofficier in Engeland. De overige in Nederland aanwezige inlichtingenofficiëren, onder wie een aantal dat - gezien hun vroegere werkzaamheden - moet weten, dat hun namen en hun functie van inlichtingenofficier door de verklaringen van de in Engeland overgelopen bij de westelijke veiligheidsdiensten bekend zijn, zetten hun conspiratieve activiteiten op de oude voet voort. Hun belangstelling betrof ook nu weer in de eerste plaats de Afcant-vestiging te Brunssum.

De hier en daar (o.a. in de Verenigde Staten) met geweldadige acties gepaard gaande protesten en demonstraties tegen de behandeling van de Joden in de Sowjet-Unie hebben tot gevolg dat de Sowjetvertegenwoordiging - in de eerste plaats de persfunctionarissen van de Ambassade en de Tass-vertegenwoordiger - hun uiterste best doen om informatie te vergaren over Joods groeperingen in Nederland en de eventuele in die kringen beraamde acties. Aandacht wordt daarbij ook geschonken aan de nog niet opgehelderde bomaanslag op het gebouw van de Russische Handelsvertegenwoordiging te Amsterdam, die op 15 april 1971 plaatsvond.

De Sowjetrussische persvertegenwoordigers spelen achter de schermen een belangrijke rol bij de oprichting van actie-comité's ten gunste van de Europese Veiligheidsconferentie en bij het stimuleren van de activiteiten van deze comité's.

Op 28 februari jl. betrok de Sowjetrussische Handelsvertegenwoordiging haar nieuwe gebouw in Buitenveldert bij Amsterdam. De ligging hiervan maakt observatie door de Dienst tot een moeilijke opgave.

De in Russisch bezit zijnde panden aan het Museumplein, waarin de vertegenwoordiging tot dusver zetelde, worden geres-taureerd en zullen als woonruimte dienen voor het hoofd van de Handelsmissie en enige functionarissen.

Te Hilversum is in oprichting een Nederlands-Sowjetrussische joint-venture. De nieuwe N.V., waarin het Russische Staats-bedrijf Elektronorgtechnika met 65% participeert, zal com-puters vervaardigen en verhandelen. Aangenomen wordt dat hoofddoel van de Russen is door middel van deze N.V. te kunnen experimenteren met apparatuur van Westerse makelij, waarvan een gedeelte nog onder de embargo-bepalingen valt. Ook bestaan plannen tot opening te Rotterdam van een filiaal van een te Antwerpen gevestigd Sowjetrussisch-Belgisch scheepvaartkantoor. Van België geregeld naar Rotterdam komen-de Sowjet-functionarissen zullen de zaken behartigen.

Het groeiende aantal joint-ventures, waarin staatshandel-organisaties uit communistische landen participeren en de daaruit voortvloeiende vestiging in Nederland van functiona-rissen uit die landen, heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken - op grond van de hieraan verbonden veiligheidsrisi-co's - doen besluiten ten aanzien van de visumverlening een restrictief beleid te volgen. Betrokkenen wordt niet toege-staan langere tijd in Nederland te verblijven. Er worden slechts visa verstrekt voor een bezoek van beperkte duur. Deze voor de veiligheid gunstige beslissing zal op den duur moeilijk te handhaven zijn zonder parallelle acties in de buurlanden. Via de NAVO wordt getracht hiervoor belangstel-ling te wekken.

Van 25 mei tot 11 juni a.s. zal in het RAI-gebouw te Amsterdam een grote Sowjetrussische Industriële en Handels-tentoonstelling worden gehouden. De Sowjetrussische Kamer van Koophandel te Moskou heeft het Instituut Nederland - USSR te 's-Gravenhage bereid gevonden de bevoegde Nederland-se autoriteiten om toestemming tot het houden van deze ten-toonstelling te verzoeken. Deze toestemming is inmiddels verleend. Tot nu toe werden 40 visumaanvragen ontvangen ten behoeve van Russische "kwartiermakers". Verwacht moet worden, dat het totaal aantal Russen, dat in verband met de tentoon-stelling naar Nederland zal komen, tussen de 110 en 150 gaat bedragen.

Ervaringen hier en in het buitenland hebben uitgewezen, dat zich onder dergelijke tijdelijk het Westen bezoekende dele-gaties steeds een aantal inlichtingenofficieren bevindt met specifieke opdrachten. (Interessant is in dit verband dat de voorzitter van de hierboven genoemde Kamer van Koophandel een ex-functionaris van de KGB is). Het behoeft geen betoog, dat het onder controle houden van dit grote gezelschap niet of nauwelijks mogelijk is.

Duitse Democratische Republiek

In november 1971 deed de te Amsterdam gevestigde Vertegenwoordiging van de "Kammer für Aussenhandel der D.D.R. in den Niederlanden" aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken het verzoek om de uit 8 medewerkers bestaande staf met één medewerker uit te breiden. Dit verzoek werd o.m. ondersteund door de Stichting Nederlandse Kamer van Koophandel voor Duitsland. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken achtte geen termen aanwezig de uitbreiding toe te staan. Bij de afwijzing van het verzoek werd onder meer gewezen op de teleurstellende ervaringen aan Nederlandse zijde ten aanzien van de handel met Oost-Duitsland. Deze mededeling had tot verrassend resultaat dat de D.D.R. korte tijd later in Nederland twee orders plaatste voor een totaalbedrag van 9 miljoen gulden.

Beraderingen en pogingen tot het recruteren door de Oostduitse diensten van Nederlanders, die om een of andere reden de D.D.R. bezoeken, vonden ook nu weer plaats. Ook in deze gevallen vormde Afcent het hoofddoel van de belangstelling.

Eind 1971 werd in Rotterdam een joint-venture opgericht tussen een Nederlandse transportfirma en het Oostduitse expeditie-bedrijf Veb Deutrans. De Oostduitse participatie bedraagt 64% van het gestorte aandelenkapitaal.

De overige Europese communistische landen

In januari 1972 vond in het Oosten des lands een zogenaamde derde-land-ontmoeting plaats tussen een Poolse inlichtingenofficier, als tweede secretaris hier te lande geaccrediteerd, en diens in de Duitse Bondsrepubliek wonende agent. Geconstateerd werd, dat de agent aan de inlichtingenofficier materiaal overhandigde, hetwelk door deze terstond werd afgegeven aan een collega, die zich op enige afstand van de ontmoetingsplaats ophield. Deze begaf zich hierna onverwijld naar Den Haag, alwaar hij het materiaal op de Poolse Ambassade in veiligheid bracht. De Poolse inlichtingenofficier keerde hierna terug naar de agent, met wie hij zijn gesprek voortzette.

Op handen zijn verhuizingen van zowel de Hongaarse als de Roemeense Ambassade.

Chinese Volksrepubliek

De sterkte van de Chinese Vertegenwoordiging werd opgevoerd en heeft de door het Ministerie van Buitenlandse Zaken vastgestelde numerus clausus (6 diplomaten en 17 functionarissen) bijna bereikt.

De vertegenwoordiging ontvangt, na de toelating van China in de Verenigde Naties, veel verzoeken van scholieren en studenten om informatie- en propagandamateriaal. Aan deze verzoeken wordt prompt voldaan. Ook de Overzee-Chinezen blijken na China's toetreden tot de Verenigde Naties, ontvankelijker voor de Chinese propaganda. Op groter schaal dan tot dusver organiseren zij de vertoning van propagandafilms in besloten kring.

Midden-Oosten

De honorair-consul van Koeweit te Amsterdam, die in Nederland de Palestijnse verzetsbeweging El Fatah vertegenwoordigt en verbindingen onderhoudt met de overige El Fatah-vertegenwoordigers in West-Europa, staat in nauw contact met Nederlandse publiciteitsmedia over de Palestijnse kwestie.

Zuid-Molukkers

Op initiatief van de Indonesische Ambassade werd in 1971 opgericht de Stichting Opbouw Molukken (S.O.M.), die streeft naar een oplossing van het Zuidmolukse vraagstuk langs niet-politieke wegen.

De activiteiten van deze Stichting worden door de B.P.R.M.S. en de Missie Militer beschouwd als een ernstige bedreiging van hun strijd om de vestiging van een eigen Zuidmolukse staat. Als gevolg hiervan kwam het eind januari en begin maart 1972 te Breda tot een gewelddadig treffen tussen R.M.S.-gezinde Molukkers en wijkgenoten, die verdacht werden van Indonesische sympathieën.

Volgens ontvangen berichten beramen de radicale jongeren plannen voor nieuwe acties. Gezien de geringe organisatorische samenhang van de groeperingen waartoe zij behoren, is de evaluatie van deze berichten uiterst moeilijk. Niet uitgesloten is, dat zij worden verspreid met een tweeledig doel. In de eerste plaats om de R.M.S.-beweging in "het nieuws" te houden, zonder daarbij de risico's te lopen die verbonden zijn aan werkelijke acties. Vervolgens om na te gaan of de berichten ter kennis komen van de instanties belast met de handhaving van de openbare orde en hoe deze dan daarop reageren.

AFDELING D

Algemeen

Zowel in nationaal als internationaal verband wordt overleg gepleegd inzake de beveiliging van gerubriceerde gegevens welke per computer worden verwerkt.

Overheid

Ook in dit semester werd de bijzondere aandacht van de Beveiligingsambtenaren gevraagd voor personeel van de departementen dat - in de ambtelijke of de privésfeer - Oosteuropese landen bezocht. Deze aandacht is noodzakelijk in verband met de veiligheidsaspecten welke aan deze contacten kunnen zijn verbonden.

Bedrijven

De aanslagen op de installaties van de Nederlandse Gasunie in februari jl. toonden aan dat met de reeds eerder gesignaleerde sabotagedreiging terdege rekening moet worden gehouden.

Waar dit noodzakelijk is, worden aan het bedrijfsleven adviezen gegeven, opdat men zich tegen deze vorm van geweldpleging zo goed mogelijk kan beveiligen. Deze hebben voornamelijk betrekking op materiële voorzieningen en bewaking van vitale bedrijfsgedeelten.

Veiligheidsonderzoeken

Sedert de inwerkingtreding van de Beschikking Antecedentenonderzoeken op 1 maart 1970, werd nog slechts één bezwaarschrift tegen de uitslag van een veiligheidsonderzoek ingediend. De betrokken minister volgde in dit geval het standpunt van de minderheid van de Adviescommissie. Dit bracht met zich dat deze uitvoering gaf aan zijn voornemen de tewerkstelling van de in tijdelijke dienst aangestelde klager te beëindigen.

AFDELING EVertaal- en uitwerkcapaciteit

Naast de reeds in het vorige verslag geschetste moeilijkheden m.b.t. het werven van vertalers voor de Oosteuropese talen, baart in de sector Westeuropese talen het geringe aanbod van op dit terrein bekwame middelbaar-geschoolde krachten zorgen. De vertaalgroep is dientengevolge onderbezet.

Medio 1971 is begonnen met het in eigen verband opleiden van medewerkers in de Poolse taal. Drie ambtenaren ontvangen sindsdien intensief onderricht. De getoonde animo en de voortgang van de studie wekken gunstige verwachtingen.

Opleiding en vorming

Het grote aanbod van gegadigden voor de BVD-cursussen noopte tot het houden van een extra cursus in het voorjaar 1971. Dit had tot gevolg dat in het najaar een extra vervolgcursus moest worden ingelast. Dit was alleen mogelijk wanneer deze parallel aan de normale vervolgcursus werd gehouden. Het geven van onderricht tijdens deze naast elkaar lopende cursussen vergde grote inspanning van de docentengroep.

Wanneer het nieuw aangekochte gebouw, gelegen naast het huidige pand - naar verwachting tegen het eind van dit jaar - ter beschikking komt is het mogelijk het aantal cursussen en het aantal per cursus toe te laten cursisten uit te breiden.

De bijzondere instructie aan medewerkers van de MID over de operationele techniek werd voortgezet. Eveneens werd voortgegaan met het houden van inleidingen over onderwerpen op het terrein van politiek en spionage voor personeel van de politie en de strijdkrachten.

Observatie

Enkele vertegenwoordigingen van communistische landen of bepaalde afdelingen daarvan, verhuisden naar andere gebouwen. Dit bracht de noodzaak met zich naar nieuwe waarnemingsposten uit te zien. In enige gevallen waren de mogelijkheden daarvoor ter plaatse zó beperkt, dat nog geen oplossing kon worden gevonden.

AFDELING ACD

Administratieve automatisering

De resultaten van het onderzoek dat werd ingesteld ter beantwoording van de vraag of de Dienst een zinvol gebruik zou kunnen maken van een computer werden neergelegd in een rapport. Dit werd op 6 maart jl. aan de Minister aangeboden. In het rapport wordt tot de conclusie gekomen dat een computer voor de Dienst van grote betekenis zou zijn en eigenlijk niet langer ontbeerd kan worden als middel voor het doelmatig beheren van de in de loop der jaren sterk gegroeide gegevensverzameling van de Dienst. Het wordt dan ook aanbevelenswaardig geacht de ontwikkeling van het project voort te zetten. De hiervoor benodigde gelden zijn verwerkt in de begrotingsvoorstellen voor het komende jaar.

Modernisering van de postregistratie

Nagegaan wordt of het beproefde fichedoorschrijfsysteem, dat op basis van het KB Post- en Archiefzaken (K 425) bij vele overheidsinstanties wordt toegepast, bij de Dienst op verantwoorde wijze vervangen zou kunnen worden door een minder arbeidsintensieve vorm van postregistratie.

Hiertoe wordt gebruik gemaakt van een op proef bij de afdeling geplaatst fotocopiëerapparaat van de NV Van der Grinten de Océ 1420. In één machinegang kan hiermee van een document een reproductie worden gemaakt die verkleind is tot het formaat van een systeemkaart. De op proef geplaatste apparatuur is ook reeds elders bij de overheid geïntroduceerd.

AFDELING FIDBeoorteling

Voor 1973 is een uitbreiding met 36 man gevraagd. In deze uitbreiding is rekening gehouden met het automatiseringsprogramma, waarvoor 28 van de genoemde 36 man nodig zijn. De overige 8 man zijn nodig om de toename van werk op te vangen.

Ook in de post Materiële uitgaven van 1973 zijn kosten in verband met het automatiseringsprogramma verwerkt. De te verwachten prijsstijgingen zijn in alle artikelen ingecalculeerd.

Huisvesting

Op 17 maart jl. werd het nieuwe garagepand aan de Johan van Oldenbarneveltlaan geopend.

De deskundigen van de Rijksgebouwendienst hebben kans gezien van een uitgewoond en totaal verwaarloosd pand een doelmatig ingerichte garage te maken.

Ten behoeve van de sectie Opleiding werd - dank zij de interventie van de Minister - door de Rijksgebouwendienst een pand aangekocht dat naast het huidige Opleidingspand is gelegen. Deze aankoop dreigde aanvankelijk in verband met financiële problemen geen doorgang te zullen vinden.

Fotosectie

Voor het xerox-copieerapparaat van de Dienst werd een "zelfbedieningssysteem" ingevoerd. Dit nieuwe systeem droeg er in belangrijke mate toe bij dat de sterkte van de sectie met één man kon worden verminderd.

De chef van de sectie volgt sedert 1 oktober 1971 een individuele opleiding tot gerechtelijk schriftexpert bij de oud-Hoofdinspecteur van Politie, de heer . De cursusduur zal ongeveer twee jaar zijn.

AFDELING PERSONEEL EN ORGANISATIE

Het Koninklijk Besluit, inhoudende de wijziging van artikel 4 van het Rechtspositiebesluit-BVD, kwam tot stand. Daardoor werd een aansluiting bewerkstelligd tussen de regels betreffende het overleg-instituut bij de BVD en die vastgelegd in hoofdstuk XI van het ARAR betreffende het Georganiseerd Overleg. Dit hoofdstuk was enige tijd terug gewijzigd.

De eerste vergadering van de Commissie van Overleg, onder toepassing van de nieuwe bepalingen, vond plaats op 1 maart 1972. Deze vergadering werd voortgezet op 10 maart 1972.

Het eerder gesignaleerde grotere aanbod van sollicitanten bij de werving van personeel voor middelbare en hogere functies, heeft zich niet voortgezet. Naar aanleiding van een in oktober 1971 geplaatste advertentie, konden slechts twee stagiaires worden aangesteld. Kandidaten, die aan de voor onze Dienst noodzakelijkerwijs hoge eisen voldoen, zijn schaars. De vervulling van vacatures op dit functieniveau is onvoldoende om te voorzien in het verloop dat in de komende jaren te verwachten is.

Enkele gegevens ontleend aan de personeelsregistratie, zijn als bijlage toegevoegd.

Bijlage Panorama 1-10-1971 tot 1-4-1972

<u>Overleden</u>	:		- AB2	- 13-11-1971
			- CB	- 26- 2-1972
<u>Uit dienst</u>	:	7 mannen		- 5 vrouwen
f.l.o.		4 (2 middelbare- en 2 lagere ambtenaren)		1 (lagere ambtenaar)
op verzoek		3 (middelbare ambtenaren)		4 (lagere ambtenaren, w.o. 3 typistes)
<u>In dienst</u>	:	12 mannen		- 5 vrouwen
waarvan		1 academicus		1 redactrice
		8 stagiaires		3 adm.medewerk./typiste:
		1 onderzoekingsambtenaar		1 typiste
		1 adm. medewerker		
		1 techn. medewerker		

Hiervan aangetrokken 6 personeelsleden door tussenkomst van reeds in dienst zijnde personen, c.q. relaties en 11 door advertenties.

Gedeeltelijke dagtaak: 37 vrouwen (waarvan 4 ongehuwd)

Tegemoetkoming 5%-ziektekostenregeling:

8 personeelsleden (1 hogere, 4 middelbare en 3 lagere ambtenaren).